

การพัฒนาาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในคณะวิชา
(กรณีศึกษา: คณะวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)
The Development of Internal Quality Assurance in a
Faculty (Case Study: Faculty of Engineering, Mahasarakham
University)

ชยภร ศิริโยธา¹, บพิธ บุปผโชติ^{2*}

Chyaporn Siriyota¹, Bopit Bubphachot^{2*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการนำเสนอการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 - 2556 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องการดำเนินงานด้าน

¹ นักวิชาการศึกษา, สำนักงานคณบดี คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150

² รองศาสตราจารย์, หน่วยวิจัยการออกแบบท่อความร้อนและเครื่องมือทางความร้อน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150

¹ Academic Service Officer, Faculty Administrative office, Faculty of Engineering, Mahasarakham University, Kantharawichai District, Mahasarakham 44150, Thailand.

² Associate Professor, Heat Pipe and Thermal Tools Design Research Unit (HTDR), Faculty of Engineering, Mahasarakham University, Kantharawichai District, Mahasarakham 44150, Thailand.

* **Corresponding** : Bopit bubphachot Heat Pipe and Thermal Tools Design Research Unit (HTDR), Faculty of Engineering, Mahasarakham University, Kantharawichai District, Mahasarakham 44150, Thailand.

E-mail : bopit.b@msu.ac.th

ประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเป็นชุดข้อความที่ให้ผู้ตอบสะท้อนข้อมูลที่ต้องการศึกษา, แบบสัมภาษณ์เป็นชุดคำถามที่กำหนดขึ้นเป็นกรอบการสนทนาเพื่อการสอบถามสิ่งที่สนใจศึกษา และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

จากรวบรวมข้อมูลพบว่า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มีกระบวนการการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 - 2556 เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และมีผลแนวโน้มการดำเนินงานที่ดีขึ้นคือ 4.40, 4.69, 4.91 และ 4.93 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา, งานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน, ความสำเร็จ, ผลสัมฤทธิ์, เป้าหมาย

Abstract

The objective of this research was largely to study an evolving internal quality assurance program at the Faculty of Engineering, Mahasarakham University during the academic years of B.E. 2553 - 2556. The sample groups in the study were executives and officers who were responsible for internal quality assurance including those who had a role concerning the implementation of the program. The sampling method involved a questionnaire with a set of questions that were designed to illicit answers that reflected the specifics of the study. An interview form was also used which consisted of a set of question points that were written in a conversational framework to stimulate informal but informative discussion about the study and provide a platform to provide interesting input and knowledge sharing in a relaxed environment. The gathered data revealed that the quality assurance study in the year of B.E. 2553 - 2556 met its target. Also, the trend of implementation results improved: 4.40, 4.69, 4.91 and 4.93, respectively.

Keywords: Factors on development, Quality assurance of internal studying works, Success, Effectiveness, Targets

บทนำ

ในสภาพปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันในเรื่องของคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากตัวผู้เรียน ผู้ปกครอง ผู้ใช้บัณฑิต ตลาดแรงงาน และสังคม ซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการวัดมาตรฐานความสำเร็จของสถาบันการศึกษาในเบื้องต้น เพื่อให้เกิดคุณภาพของการจัดเรียนการสอนและตามพันธกิจของสถาบันการศึกษา รวมทั้งตอบสนองกับแนวทางการพัฒนาสถาบันการศึกษาให้ เป็นไปตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 จึงได้มีการสร้างตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินมาใช้เป็นตัวกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในทุกระดับที่มีความแตกต่างกันออกไป ว่าในแต่ละสถาบันการศึกษามีผลการดำเนินงานที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของการศึกษาไทย และเป็นไปตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินประกันคุณภาพการศึกษาในแต่ละด้านที่ถูกกำหนดขึ้นมาโดย

สำนักงานมาตรฐานการศึกษาของแต่ละสถาบันที่สังกัดอยู่ ซึ่งครอบคลุมในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ ระบบการบริหารจัดการ และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และด้านอื่นๆ จึงทำให้สถาบันการศึกษาต้องมีการดำเนินงานด้านระบบประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในเพื่อนำเสนอต่อสภาสถาบันหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกต่อไป

จากข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้น ผู้วิจัยรวบรวมผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะวิศวกรรมศาสตร์ ว่ามีการวางระบบในการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของหน่วยงานตนเองเป็นมาอย่างไร ที่สามารถส่งผลให้การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 - 2556 มีผลประเมินที่อยู่ในระดับดี - ดีมาก จนมาถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยจะได้มีการดำเนินงานในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ดำเนินงานในด้านประกันคุณภาพการ

ศึกษาภายใน และทำการสัมภาษณ์รวมถึงการเปิดเวทีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในด้านประกันคุณภาพการศึกษาที่ส่งผลให้มีผลการประเมินเป็นตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้และนำมาใช้ในการวางระบบการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาของคณะวิศวกรรมศาสตร์ที่จะทำการต่อยอดไปสู่การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ EdPEx ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำเสนอ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 - 2556

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งได้แก่ คณบดี คณะวิศวกรรมศาสตร์ รองคณบดีฝ่ายบริหาร หัวหน้าสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์

ผู้ช่วยคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา ตัวแทนอาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายประกันคุณภาพ เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการระดับปริญญาตรี เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิจัย เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผน เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการนิสิต เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินและบัญชี เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการวิชาการ ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2553 - 2556 รวมทั้งสิ้น 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งเน้นการศึกษาการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะวิศวกรรมศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 - 2556 โดยการวิจัยในครั้งนี้ให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างตามความมุ่งหมายของงานวิจัยตามกรอบแนวความคิดที่กำหนดขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม แบบกำหนดให้เลือกตอบโดยสอบถามเกี่ยวกับสถานะ หน่วยงาน

ความรับผิดชอบในงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการกำหนดผู้รับผิดชอบและผู้กำกับติดตามงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในในแต่ละตัวบ่งชี้ ผลประเมินประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ปัญหาและอุปสรรคและแนวการแก้ไขผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน แผนผังการมอบหมายและการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน แผนผังการควบคุม การตรวจสอบคุณภาพการประเมินประกันคุณภาพการศึกษาภายใน แผนผังวงจรการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา งานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) มีโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพด้านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยชี้แจงวัตถุประสงค์การสัมภาษณ์ที่ต้องการศึกษา

แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวคำถามสำหรับ

ผู้บริหาร ตัวแทนอาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และผู้รับผิดชอบตัวบ่งชี้ด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในแต่ละหน่วยงาน การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เน้นให้บุคคลฝ่ายต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในตลอดกระบวนการวิจัย โดยทำการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ สถานะหน่วยงานที่สังกัด ความรับผิดชอบในงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ส่วนที่ 2 บทบาทและหน้าที่ในการรับผิดชอบงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เป็นคำถามแบบปลายเปิด ที่มุ่งเน้นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก 4 ประเด็น ดังนี้

1. นโยบายการดำเนินงาน ได้แก่ หน่วยงานมีการกำหนดนโยบายการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในในแต่ละปี ที่สอดคล้องกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

2. การกำหนดผู้รับผิดชอบงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา

ภายใน ได้แก่ ผู้บริหาร ได้มีการมอบหมายให้กับผู้บริหาร รองคณบดี ผู้ช่วยคณบดี อาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่ในแต่ละฝ่าย เป็นผู้รับผิดชอบในงานดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3. การกำกับติดตามงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ได้แก่ ผู้บริหารของคณะ ได้มีการวางมาตรการการกำกับติดตามผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในกับผู้บริหาร รองคณบดี ผู้ช่วยคณบดี อาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่ในแต่ละฝ่ายที่รับผิดชอบในรูปแบบของการดำเนินงานอย่างใด

4. ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ได้แก่ คณะฯ มีปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะไม่ประสบความสำเร็จ หรือส่งผลให้การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการแบบเจาะลึก นอกจากนั้นผู้วิจัยยังอาศัยการสังเกต การจดบันทึก การบันทึกเสียง ประกอบการสัมภาษณ์ สำหรับการจัดทำข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทบทวนการศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดขอบเขตของงานวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัยให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

2. เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตัวอย่างจากผู้บริหาร รองคณบดี ผู้ช่วยคณบดี ตัวแทนอาจารย์ เจ้าหน้าที่ในแต่ละฝ่ายงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยให้หน่วยงานทำการเขียนตอบในรูปแบบของแบบสอบถาม และทำการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 31 เมษายน พ.ศ. 2558 จากนั้นจึงรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อจัดประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ และทำจัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อ

ทำการถอดบทเรียนจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีส่วนรับผิดชอบในงานด้านประกันคุณภาพ เพื่อขอความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานที่ส่งผลให้หน่วยงานประสบความสำเร็จ และหาแนวทางการพัฒนาในงานด้านประกันคุณภาพ การศึกษาที่เกี่ยวข้องในมุมมองหน่วยงาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและจากภาคสนามและนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยวิเคราะห์การนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพจากหน่วยงานกลุ่มเป้าหมาย นำข้อมูลที่ความสอดคล้องกันมารวบรวม และสรุปเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน โดยนำเสนอในรูปแบบของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาวิจัย

การแสดงผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาระบบการพัฒนาระบบ

ประกันคุณภาพการศึกษาภายในผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ การศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ได้กำหนดแนวทางคำถามที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัย ทำให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ได้กำหนดแนวทางคำถามที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัย ทำให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์

ผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน วงรอบปีการศึกษา 2553 - 2556

คณะวิศวกรรมศาสตร์ มีผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาวงรอบปีการศึกษา 2553 - 2556 ในภาพรวมองค์ประกอบที่ 1 - 10 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มีผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ที่อยู่ในระดับ "ดีมาก" เป็นประจำทุกปี แต่เนื่องด้วยในการ

ดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ ยังมีปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ส่งผลให้การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาไม่ประสบความสำเร็จ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การสำรวจข้อมูลคณะวิศวกรรมศาสตร์

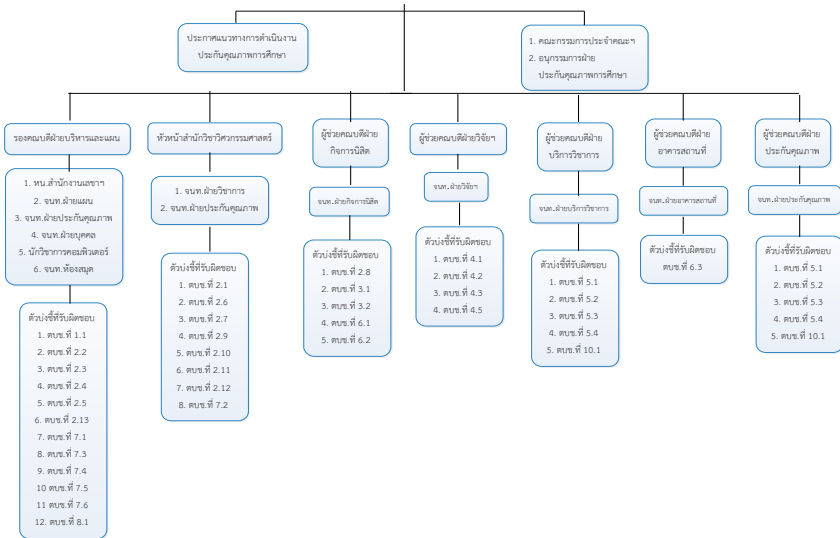
จากการสำรวจข้อมูลผู้รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพของคณะวิศวกรรมศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 - 2556 พบว่า มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามตำแหน่งงานด้านบริหารของผู้บริหารแต่ละฝ่าย ในการกำกับติดตามการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะวิศวกรรมศาสตร์ ได้แก่ คณบดี รองคณบดี ผู้ช่วยคณบดี หัวหน้าสำนักวิชาคณะวิศวกรรมศาสตร์ และเลขานุการคณะวิศวกรรมศาสตร์ โดยมีการ

กำหนดให้บุคลากรของคณะวิศวกรรมศาสตร์เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานแต่ละองค์ประกอบดังแสดงในภาพประกอบ 1

คณะวิศวกรรมศาสตร์ ยังมีปัญหาและอุปสรรคอุปสรรคต่อการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ส่งผลให้การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาไม่ประสบความสำเร็จ โดยมีรายละเอียดรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บุคลากรยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน
2. การติดตามข้อมูลและเอกสารหลักฐานเพื่อนำมาประกอบการประเมินไม่ตรงกับเกณฑ์การประเมิน

ในการสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ประจำปีการศึกษา 2553 - 2556 จากการดำเนินงานของหน่วยงาน คณะวิศวกรรมศาสตร์ จึงได้นำผลการวิจัยมากำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ภาพประกอบ 1 แผนผังการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะวิศวกรรมศาสตร์

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน วงรอบปีการศึกษา 2553 - 2556

วงรอบปีการศึกษา	ผลการประเมินตนเอง	ผลการประเมินจากคณะกรรมการตรวจประเมินฯ	หมายเหตุ
2553	4.93	4.40	ในปี 2553 - 2556 สกอ. ได้มีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลการประเมินจาก 3.00 มาเป็น 5.00
2554	4.70	4.69	
2555	4.96	4.91	
2556	5.00	4.93	

ตารางที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ประจำปีการศึกษา 2553 - 2556

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางการแก้ไข
1. บุคลากรยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มีการเชิญวิทยากรจากภายในมหาวิทยาลัย มาเป็นผู้ให้การอบรมความรู้ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินกับบุคลากรของหน่วยงาน เพื่อให้รับทราบและมีความเข้าใจที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อนำเอาองค์ความรู้ที่ได้รับมาวางแผนการดำเนินงานของแต่ละฝ่าย และหลังจากนั้นฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษาได้มีการทบทวนตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินให้กับบุคลากรเป็นระยะ โดยใช้เวทีการประชุมสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ และที่ประชุมสำนักงานคณบดีฯ ในการให้ความรู้กับบุคลากรเกี่ยวกับงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาของคณะวิศวกรรมศาสตร์
2. การติดตามข้อมูลและเอกสารหลักฐาน เพื่อนำมาประกอบการประเมิน ไม่ตรงกับ เกณฑ์การประเมิน	ฝ่ายประกันคุณภาพฯ ได้มีการจัดทำตารางข้อมูลการติดตามงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อมอบให้กับผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ โดยในเอกสารดังกล่าวจะมีการระบุถึงตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินในแต่ละข้อจะต้องมีการแนบเอกสารในประเภทใดเพื่อให้ตรงกับเกณฑ์การประเมิน และมีความถูกต้องมากที่สุด และฝ่ายประกันคุณภาพฯ ได้มีการติดตามผลงานดำเนินงานในแต่ละฝ่ายตามวงรอบ 6 เดือน , 9 เดือน และ 11 เดือน เพื่อให้แต่ละฝ่ายได้มีการวางแผนการดำเนินงาน และจัดส่งเอกสารหลักฐานมาให้กับฝ่ายประกันคุณภาพฯ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนที่ฝ่ายประกันคุณภาพฯ จะได้นำเอาเอกสารหลักฐานดังกล่าว ไปใช้ในการเขียนรายงานการประเมินตนเองต่อไป

สรุปผลการศึกษาข้อมูล

จากการศึกษาผลการดำเนินงาน ด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ประจำปีการศึกษา 2553 - 2556 ของ คณะวิศวกรรมศาสตร์ สามารถสรุป ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในคณะวิชา ดังนี้

1. การกำหนดนโยบาย หรือ ประกาศแนวทางการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ที่ได้ มาจากการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร และ บุคลากรร่วมกันกำหนดนโยบาย และ ประกาศแนวทางการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน เพื่อนำมาประกาศใช้เป็นนโยบาย หรือใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาของคณะฯ ให้ผู้บริหาร และบุคลากรของคณะฯ ได้รับทราบและนำไปสู่ปฏิบัติงาน โดยในประกาศดังกล่าวสามารถที่จะทำการมอบหมายภาระหน้าที่ให้กับผู้บริหาร และบุคลากรในแต่ละฝ่ายงาน เป็นผู้รับผิดชอบผลดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ในแต่ละตัวบ่งชี้ หรือแต่ละองค์ประกอบ ตามที่ได้รับมอบหมาย

2. การมอบหมายตัวบ่งชี้ด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ให้กับ

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายงาน เป็นผู้รับผิดชอบผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยแต่ละฝ่ายงานอาจจะเป็นผู้รับผิดชอบตัวบ่งชี้ด้านประกันคุณภาพการศึกษาหลายตัวบ่งชี้ก็ได้ หรืออาจจะเป็นตัวบ่งชี้เดียวกันที่มีผู้รับผิดชอบหลายฝ่ายงาน ก็เป็นไปได้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม หรือการรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานที่อยู่กับฝ่ายงานต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณบดีหรือคณะกรรมการประจำคณะฯ

3. การสร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการปฏิบัติงาน หรือการประเมินผลเพื่อเพิ่มขั้นเงินเดือนของผู้บริหาร และบุคลากรแต่ละฝ่ายงานที่เป็นผู้รับผิดชอบในตัวบ่งชี้ด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หน่วยงานมีการกำหนดมาตรฐานภาระงานที่ระบุลงไป ในเอกสารมาตรฐานภาระงาน (TOR1) ที่จะต้องมีการกำหนดภาระหน้าที่การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามตัวบ่งชี้ที่ได้รับมอบหมาย เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของภาระงานประจำ ที่นอกเหนือจากภาระงานด้านการเรียนการสอน วิจัย ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาเอง

และอื่น ๆ ซึ่งถือเป็นภาระงานหลักที่ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายงานที่ได้รับมอบหมายตัวบ่งชี้ด้านประกันคุณภาพ และนำผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามตัวบ่งชี้ที่ได้รับมอบหมายมาทำการประเมินผลการปฏิบัติงาน ในเอกสารผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานภาระงาน (TOR2) โดยเป็นการวัดผลประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายที่ได้รับมอบหมายตัวบ่งชี้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

4. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในของหน่วยงาน เมื่อมีการจัดทำนโยบายหรือประกาศการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานจะต้องทำการชี้แจงเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ให้กับผู้บริหาร และบุคลากรของหน่วยงานได้รับทราบ ถึงวัตถุประสงค์การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในของหน่วยงาน และเป็นการให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในของหน่วยงานเพื่อนำไปสู่

ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยผ่านเวทีโครงการถ่ายทอดตัวชี้วัดสู่ระดับบุคคล

5. กำหนดรูปแบบและขั้นตอนในการติดตามข้อมูลผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้แต่ละฝ่ายงานได้รับทราบเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งการกำหนดรูปแบบและขั้นตอนการติดตามผลการดำเนินงานในบางหน่วยงานอาจจะทำการมอบหมายให้รองคณบดี หรือผู้ช่วยคณบดีที่รับผิดชอบงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา เป็นผู้กำหนดรูปแบบการดำเนินงานการติดตามผลการดำเนินงานในรูปแบบของ Flowchart หรือประกาศแนวทางการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพ โดยฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นผู้แจ้งแนวทางการดำเนินงานให้กับผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายงานได้รับทราบถึงแนวทางการดำเนินงานการติดตามข้อมูลงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาฯ ผ่านที่เวทีโครงการถ่ายทอดตัวชี้วัดสู่บุคลากร หรือที่ประชุมอาจารย์ หรือที่ประชุมผู้บริหารตามความเหมาะสม โดยในการติดตามผลการดำเนินงานฝ่ายประกันคุณภาพอาจจะมีกำหนดรูปแบบการติดตามผลการดำเนินงานในระยะเวลาารรอบ 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน หรือ 12 เดือน

เพื่อทำการรายงานผลต่อผู้บริหารตามความเหมาะสมของแต่ละหน่วยงาน ติดตามผลการดำเนินงานในรอบ 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน หรือ 12 เดือน ฝ่ายประกันฯ เมื่อทำการแจ้งแนวทางเกี่ยวกับการติดตามผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้กับแต่ละฝ่ายงานได้รับทราบแล้วนั้น ฝ่ายประกันคุณภาพฯ จะได้มีการติดตามผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพฯ ในแต่ละฝ่ายงานที่ได้รับผิดชอบในแต่ละตัวบ่งชี้ ในรูปแบบของเอกสารรายงานผลการดำเนินงาน หรือในรูปแบบของการรวบรวมข้อมูลเอกสารหลักฐาน หรือในรูปแบบของการรายงานผลในระบบฐานข้อมูลที่ได้จัดทำขึ้น แต่ก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละหน่วยงานเป็นผู้กำหนดรูปแบบของการติดตามผลการดำเนินงานฯ เมื่อฝ่ายประกันคุณภาพฯ ได้รับข้อมูลผลการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายแล้ว ก็จะได้นำข้อมูลมาจัดทำเป็นเอกสารสรุปผลการดำเนินงานเพื่อรายงานต่อผู้บริหารต่อไป

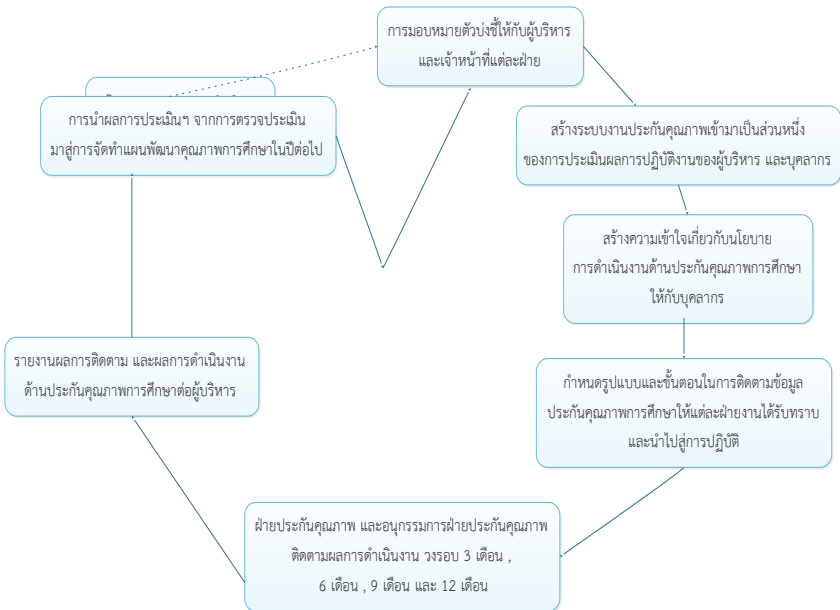
6. รายงานผลการติดตามงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในต่อผู้บริหาร เมื่อฝ่ายประกันคุณภาพฯ ได้มีการติดตามผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพฯ ในแต่ละฝ่ายงาน ก็จะนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำเป็นเอกสารสรุปผล

การดำเนินงานในภาพรวมของหน่วยงาน เพื่อนำมารายงานผลต่อผู้บริหารในระดับหน่วยงาน และระดับมหาวิทยาลัย ได้รับทราบและเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เมื่อฝ่ายประกันคุณภาพฯ ได้ทำการรายงานผลต่อผู้บริหารแล้วก็จะได้นำผลการดำเนินงานดังกล่าวมาทำการรายงานผลการดำเนินงานในฐานข้อมูลของหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัยที่ได้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลผลการดำเนินงานให้กับบุคคลทั่วไปได้รับทราบถึงผลการดำเนินงานดังกล่าว

7. การนำผลการประเมินฯ จากการตรวจประเมินมาสู่การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีต่อไป หลังจากที่ฝ่ายประกันคุณภาพฯ ได้ดำเนินงานในการติดตามข้อมูลผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในกับทุกฝ่ายแล้ว ฝ่ายประกันคุณภาพฯ ก็จะได้นำข้อมูลที่ได้มาจัดทำเอกสารรายงานผลการประเมินตนเองพร้อมกับการจัดทำเตรียมเอกสารหลักฐานเพื่อใช้ในการประกอบการประเมินประกันคุณภาพการศึกษาภายในจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก เมื่อคณะกรรมการตรวจประเมินฯ ได้ทำการตรวจประเมินผลการปฏิบัติงานด้าน

ประกันคุณภาพการศึกษา เป็นที่เรียบร้อย แล้ว ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษาจะได้นำข้อสรุปและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการตรวจประเมินฯ มาทำการรายงานผลต่อผู้บริหาร หรือคณะกรรมการประจำคณะฯ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาภายในในปีต่อไปของหน่วยงาน หลังจากที่มีการรายงานผลการประเมินประกันคุณภาพการศึกษาต่อผู้บริหารและกรรมการประจำคณะฯ แล้ว ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา ก็จะได้ นำข้อมูลที่ได้จากคำแนะนำขอพบคณะ

กรรมการตรวจประเมินฯ และผู้บริหาร มาจัดทำเป็นแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในของหน่วยงานในปีต่อไป เพื่อเป็นการวางแผน และกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานปีต่อไป หลังจากที่มีการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาแล้ว ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา ก็จะได้มีการดำเนินงานตามแผนผังวงจรการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน คณะวิศวกรรมศาสตร์ สู่ความสำเร็จ ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายใน คณะวิศวกรรมศาสตร์ สู่ความสำเร็จ

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้ทุนสนับสนุนในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ศูนย์พัฒนาและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2557). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน*. มหาสารคาม : กองกลาง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- จำรัส นองมาก. (2545). *สภาพปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา*. ค้นวันที่ 4 เมษายน 2557 จาก <http://www.gotoknow.org/posts/43715>.
- دنۇشا سلىۋىتسى. (2556). *นักประกันคุณภาพการศึกษา: การเป็นตัวแทนแห่งการเปลี่ยนแปลงนวัตกรรม*. วารสารนักบริหาร. 33 (1): 79.
- นิตธิร ปิลวาสน์. (2556). *การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance in Education)*. ค้นวันที่ 9 มิถุนายน 2557 จาก <http://taamkru.com/th/การประกันคุณภาพการศึกษา>.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2553). *กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. เล่ม 127 ตอนที่ 23 ก.
- ลักขณา จาตกานนท์, ดวงรัตน์ แซ่ตั้ง, เนนิสา ไชยปุระ, ธนพรพรรณ บุญยรัตกลิน. (2554). *การพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*. รายงานการวิจัยเสนอต่อคณะเทคโนโลยี คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- สมสิทธิ์ สองประสม. (2550). *การศึกษาทัศนคติของพนักงานต่อระบบประกันคุณภาพของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. สารนิพนธ์โครงการวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- สิริลักษณ์ ไชยวงศ์. (2555). *การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของคณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. รายงานการวิจัยเสนอต่องานนโยบายและแผนและประกันคุณภาพการศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษากายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย: 13-46.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แนวทางการพัฒนาการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย: 9.
- สำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ. (2549). *บทบาทนักศึกษาต่อ การประกันคุณภาพการศึกษาแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 2*. เชียงใหม่: สำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ. 184.
- สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. (2555). *ความหมายและความสำคัญของการประกันคุณภาพ*. ค้นวันที่ 9 มิถุนายน 2557 จาก <http://arit.chandra.ac.th/sar/meaning.pdf>.
- Eliana Minelli, Gianfranco Rebor, Matteo Turri. (2008). *The fifteen year evaluation experience in Italian universities with its crisis factors and a desire for Europe*. Implementing and Using Quality Assurance: Strategy and Practice, a Selection of Papers from the 2nd European Quality Assurance Forum.
- European University Association. (2005). *Developing an Internal Quality Culture in European Universities*. ค้นวันที่ 20 พฤษภาคม 2557 จาก <http://www>.

eua.be/eua/jsp/en/upload/QC1_full. 1111487662479.pdf.

European University Association. (2010). *Developing an Internal Quality Culture in European Universities*. ค้นวันที่ 20 พฤษภาคม 2557 จาก [http://www.eua.be/Libraries/Publications_homepage _ list/EUA-QA-Policy-2010.sflb.ashx](http://www.eua.be/Libraries/Publications_homepage_list/EUA-QA-Policy-2010.sflb.ashx).

Josep Grifoll. (2010). *Stakeholders, Quality of HE and the use of Learning outcomes*. ค้นวันที่ 4 มิถุนายน 2557 จาก [http://www.anqahe.org/attach-ments/107_JosepGrifoll.pdf](http://www.anqahe.org/attachments/107_JosepGrifoll.pdf).

Juan Viñas Salas. (2014). *Quality Management Implementation at University*. ค้นวันที่ 8 เมษายน 2557 จาก <http://www.amse-med.eu/files/>.

Lazăr VLĂȘCEANU, Laura GRÜNBERG, Dan PÂRLEA. (2007). *Quality Assurance and Accreditation: A Glossary of Basic Terms and Definitions*. Bucharest: Editura Enciclopedică: 74 - 75.

Ovidijus Jurevicius. (2013). *McKinsey 7s model*. ค้นวันที่ 8 เมษายน 2557 จาก <http://www.strategicmanagementinsight.com/tools/mckinsey-7s-model-framework.html>.